

EDVARD
BRANDES
(1847-1931)
STIFTER AF
POLITIKEN I 1884

Redaktionschef
Mads Zacho
Teglskov

Debatredaktører
Silja Thøgersen,
Susan Knorrnberg,
Magnus Barsøe,
Kenneth Lund og
Lars Ungermann

Jourhavende
Lars Ungermann

**Kronikredaktør
og leder af
lederkollegiet**
Marcus Rubin

Debat
Rådhuspladsen 37,
1785
København V
Telefon, Debat
33 47 12 00
Telefon, Kronik
33 47 24 03

Udsatte borgere findes. Og de er mange. Men ikke i så stort antal, at et civiliseret samfund ikke skulle have råd og overskud til at sikre dem et værdigt liv.

SOCIALPOLITIK

DORTE S. ANDERSEN,
CAND.PSYCH. OG CENTERCHEF I ARBEJDE
ADLERS AFLASTNING PÅ NØRREBRO

I Arbejde Adlers Aflastning hjælper vi mennesker, som har slået sig hårdt på livet. Vi tilbyder midlertidige aflastningsophold for syge og socialt udsatte voksne under 65 år, som ikke kan plejes og genoptrænes i hjemmet. Nogle af vores beboere har haft gode liv med familie, job og en god livskvalitet. Andre har været udsat for voldsomme sociale og psykiske belastninger siden deres tidlige barndom.

Fælles for dem er, at de nu er hårdt belastet af fysisk sygdom og sociale problemer. Ofte ledsaget af længerevarende psykisk sygdom og/eller misbrug af alkohol eller stoffer. Livet har trukket grove og dybe spor hen over dem. Når jeg holder foredrag, bliver mange chokeret over at høre, hvor ussel en tilværelse nogle medborgere faktisk frister. 'Jamen sker den slags i et velfærdssamfund?' Ja, det gør det. Og jeg kan tilføje, at hjælpen kan være svær at få eller længe undervejs. Jeg skriver, fordi du skal vide, at disse mennesker findes.

BENT findes. Han har levet et omslakkende liv med en ubehandlet personlighedsforstyrrelse, som han har selvmedicineret med hash og spiritus.

Bent bliver fundet af naboerne, hidkaldt af lugten og stilheden fra hans hjem. Han findes liggende i affald, snavs, urin og afføring. Han er stærkt afkræftet, dehydreret, og hans ene ben er voldsomt angrebet af koldbrand. Han bringes til hospitalet og får sat benet af for at kunne overleve. Lejligheden er ét stort kaos af affald, snavset bohove og et køkken, som ikke længere fungerer.

PERNILLE findes også. Hun drikker for at holde stemmerne på afstand. Under et længere aflastningsophold holder Pernil-

le stort set op med at drikke. Hun genoptager en hobby, gør sig nyttig, er glad og vellidt. Det hjælper at have god kontakt til personalet, som drager omsorg for hende og sørger for, at hun får sin medicin. Efter udskrivelse til den rengjorte lejlighed går der ca. 14 dage, så er alt kaos igen. Pernille magter ikke at sørge for måltider eller egen hygiejne. Hun drikker voldsomt. Hjemmehjælpen er ikke tilstrækkelig til, at hendes lejlighed og tøj kan holdes rent.

JØRGEN udskrives fra aflastningsafdelingen til en ny bolig. Han er plaget af adskillige alvorlige lidelser, men under aflastningsopholdet er han blevet stabiliseret.

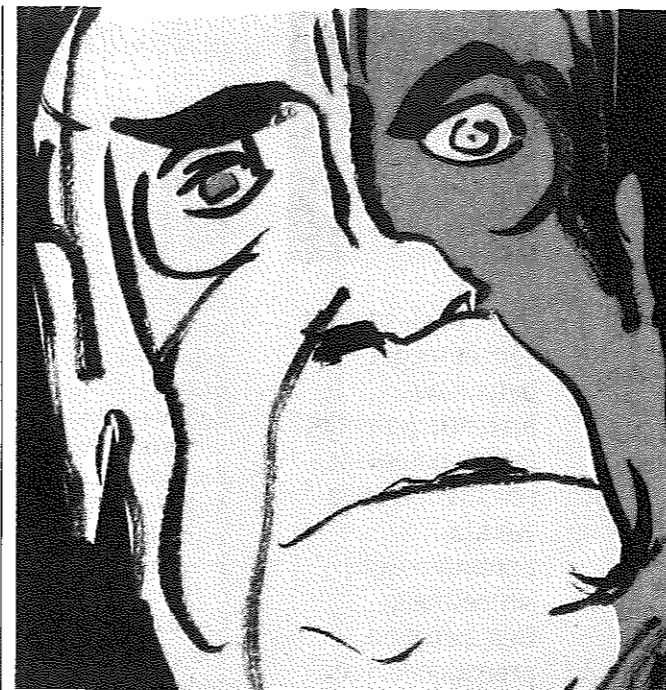
Hans første aften i den nye lejlighed kontaktes vi af hjemmehjælpen, som spørger, om vi kan modtage Jørgen for natten. På trods af kommunal koordination af flytningen er der ingen seng i boligen. Hans bohove er heller ikke pakket ud. Hjemmehjælpen finder ham grædende i kørestolen. Han sidder i en ble fyldt med afføring. Vi modtager Jørgen igen.

INGE-LISE har drukket i mange år. Vistnok siden sin ungdom, hvor hun stak af fra overgreb i hjemmet. Hendes hukommelse er skadet, og kommunen administrerer økonomien. Hver dag låser hjemmehjælpen en pakke cigaretter og et lille kontant beløb ud til Inge-Lise. Pengene rækker ikke langt, så hun supplerer ved at samle flasker. Værtshuset trækker, for det er hendes eneste kontaktpunkt.

“ Gennem professionalisme og menneskelig varme kan vi tilføre værdighed og selvbestemmelse til et menneskes liv

Når Inge-Lise er på aflastningsophold, holder hun op med at drikke. Hun træner, kommer sig og er motiveret for at modtage pleje og omsorg. Hun nærmest bader i personalets sympati. Hver gang hun udskrives, begynder den onde cirkel forfra. Hendes helbred er i frit fald. Sidst vi modtog hende, havde der været ild i hendes hår. Det ene øre var næsten brændt af.

FREDERIK findes. Han er hjemløs på tredje år, stærkt hukommelsessvækket og har ikke én eneste privat relation. Efter 14 måneders ophold i vores afdeling

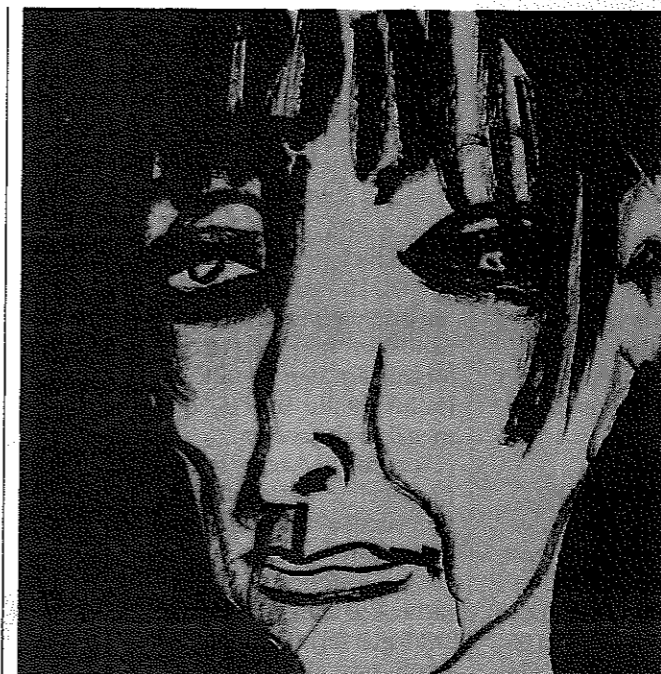
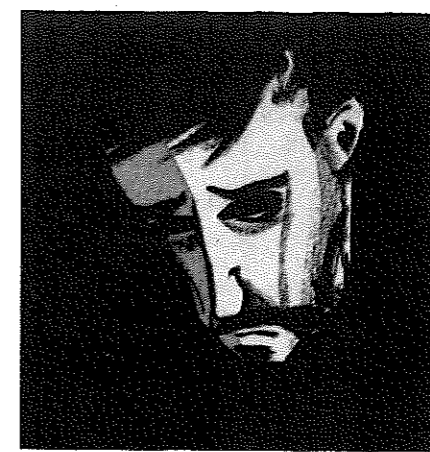
har han fortsat besvær med at finde rundt. Han venter på en bolig i et tilbud til alkoholdemente. Tidshorisonten er ukendt.

Når man arbejder med mennesker med den slags livsvilkår, arbejder man med den præmis, at de ikke nødvendigvis får det dramatisk meget bedre. Men hvis man tror, de ikke kan nås og hjælpes, tager man fejl. Den danske digter Inger Christensen har skrevet: »Der er ingen, vi ikke kan gøre noget for, selv om det er umuligt«. Dette udsagn samler essensen af meningen med mit og mine kollegers arbejde.

Vi kan ikke genoprette et massivt belastet helbred. Men vi kan lindre, behandle og skubbe tingene i en sundere retning. En retning, hvor vigtige funktioner som f.eks. sørlighed, hukommelse samt evne og lyst til at tage vare på egen ernæring og hygiejne genvindes eller forbedres.

Vi kan ikke slette et langt livs sociale problemer. Men gennem professionalisme og menneskelig varme kan vi tilføre værdighed og selvbestemmelse til et menneskes liv. Vi kan skabe værdifulde øjeblikke af meningsfuldhed, fred og glæde - også for den, der ikke kan huske det dagen efter. Vi kan motivere, tale rettigheder og muligheder op og bidrage til at finde løsninger. Alt dette vækker håbet, som er så afgørende en faktor, når mennesker skal vende svære tider til bedre.

Det er vores arbejde. Og vi lykkes med det rigtig mange gange hvert år. Vi kan ofte sende en borger hjem, som har fået det markant bedre. Men det sker også tit,

Arkivtegninger:
Claus Nørregaard

at vi er bekymrede, fordi vi er i tvivl om, hvorvidt den hjælp, der venter i hjemmet, er tilstrækkelig til at dække borgernes omfattende behov.

For der findes borgere i vores samfund, hvor selv massiv hjemmehjælp og -sygepleje ikke er tilstrækkeligt til at holde hånden under deres sundhed, velfærd og værdighed. Heller ikke selv om der suppleres med vaskeordning og madudbringning. Ofte er disse mennesker grusomt ensomme, uhelbredeligt syge og aktivt misbrugende.

Den slags borgere møder vi ofte igen. Enten fordi de atter visiteres til aflast-

ningsophold - med et stadig dårligere helbred. Eller fordi pårørende, naboer m.fl. kontakter os, fordi problemerne med kaotiske hjem, misbrug, sygdom, mistrivsel osv. er vendt tilbage med fuld styrke.

For at hjælpe svært syge og udsatte mennesker må løsningerne altid tilpasses den enkelte. Der må og skal være plads til utraditionelle løsninger, langvarige indsatser og tilbud om hjælp, uden forventning om, at problemer med misbrug, psykisk sygdom og tendens til kaotiske liv så forsvinder. For det gør det ikke hos alle.

Et vellykket aflastningsophold kan f.eks. pege på, at en borger har brug for flere daglige besøg med god tid til at vedligeholde en tillidsfuld relation mellem borger og hjemmehjælper, så borgeren fortsat er motiveret for at modtage hjælp. Andre har brug for, at hjemmehjælpen udføres af få personer i stedet for en sværm af forskellige medarbejdere, som aldrig rigtig lærer, hvordan den enkelte borger bedst hjælpes. Men nogle gange slår heller ikke dette til. Så peger alt på behov for permanent ophold på en institution, hvor aflastningsopholdets faglige indsats og omsorg kan fortsættes. For eksempel på et bosted for psykisk syge eller et plejecenter for alkoholdemente - uden at skulle vente over et år på pladsen.

Er det for meget at bede om? Disse mennesker findes. Men ikke i så stort antal, at et civiliseret samfund ikke skulle have råd og overskud til at sikre dem et værdigt liv.

Men snævre paragraffer stiller sig ofte i vejen for de nærliggende helbedsløsninger. Mangel på pladser på relevante institutioner blokerer. Mangel på tid og kvalificerede professionelle stiller sig i vejen. Mangel på smidigt samarbejde mellem sociale og sundhedsfaglige aktører stiller sig i vejen. Budgetter stiller sig i vejen.

Og afstand stiller sig i vejen. I særdeleshed afstanden mellem mennesker i afmagt og magtfulde beslutningstagere. Det er en kendt sag, at jo længere væk et individ befinder sig, jo lettere er det at træffe vidtrækkende beslutninger på denne persons vegne. Og vores mest syge og socialt udsatte medborgere er dem, der befinder sig længst væk fra magten.

Det er derfor, jeg skriver. For at beslutningstagerne skal vide, disse mennesker findes. Ikke kun som røde tal i regionale og kommunale budgetter. Men som levende og værdifulde mennesker, der lider, håber, giver op, kæmper sig tilbage og gør det så godt, som de kan. Gør noget mere for dem.